

Від 13.07.2018

№ 3086/6/99-99-13-02-01-15/ІПІК

Податкова консультація

Державна фіскальна служба України, керуючись статтею 52 Податкового кодексу України (далі – Кодекс) розглянула запит від № (вх. ДФС № від), щодо практичного застосування норм Закону України від 08 липня 2010 року № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 2464) членами фермерських господарств і повідомляє, що відповідь надається згідно з фактичними обставинами, викладеними в запиті.

У частині другій статті 2 Закону № 2464 зазначено, що виключно Законом № 2464 визначаються принципи збору та ведення обліку єдиного внеску, платники єдиного внеску, порядок нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску.

Пунктом 1 частини першої статті 4 Закону № 2464 визначено, що платниками єдиного внеску є, зокрема, роботодавці.

Базою нарахування єдиного внеску для зазначених платників є сума нарахованої кожній застрахованій особі заробітної плати за видами виплат, які включають основну та додаткову заробітну плату, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, у тому числі в натуральній формі, що визначаються відповідно до Закону України від 24 березня 1995 року № 108/95-ВР «Про оплату праці», та сума винагороди фізичним особам за виконання робіт (надання послуг) за цивільно-правовими договорами (абзац перший пункту 1 частини першої статті 7 Закону № 2464).

Також платниками єдиного внеску є фізичні особи – підприємці, у тому числі ті, які обрали спрощену оподаткування (пункт 4 частини першої статті 4 Закону № 2464).

Єдиний внесок для фізичних осіб-підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування, нараховується на суми, що визначаються такими платниками самостійно для себе, але не більше максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, встановленої Законом № 2464. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску (пункт 3 частини першої статті 7 Закону № 2464).

Згідно з пунктом 2 частини першої статті 7 Закону № 2464 базою нарахування єдиного внеску для фізичних осіб – підприємців, які перебувають на загальній системі оподаткування, є сума доходу (прибутку), отриманого від їх діяльності, що підлягає обкладенню податком на доходи фізичних осіб. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску на місяць.

У разі якщо таким платником не отримано дохід (прибуток) у звітному кварталі або окремому місяці звітного кварталу, такий платник зобов'язаний визначити базу нарахування, але не більше максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, встановленої цим Законом. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску.

Водночас, згідно з пунктом 5¹ частини першої статті 4 Закону № 2464 платниками єдиного внеску визначено також членів фермерського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню на інших підставах.

Базою нарахування єдиного внеску для членів фермерського господарства є сума доходу (прибутку), отриманого від їх діяльності, що підлягає обкладенню податком на доходи фізичних осіб. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску на місяць (абзац перший пункту 2 частини першої статті 7 Закону № 2464).

У разі якщо таким платником не отримано дохід (прибуток) у звітному кварталі або окремому місяці звітного кварталу, такий платник зобов'язаний визначити базу нарахування, але не більше максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, встановленої Законом № 2464. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску (абзац другий пункту 2 частини першої статті 7 Закону № 2464).

Згідно з нормами частини п'ятої статті 8 Закону № 2464 єдиний внесок для всіх платників єдиного внеску (крім пільгових категорій) встановлено у розмірі 22 відс. до визначеної статтею 7 цього Закону бази нарахування єдиного внеску.

Застрахована особа – це фізична особа, яка відповідно до законодавства підлягає загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню і сплачує (сплачувала) та/або за яку сплачується чи сплачувався у встановленому законом порядку єдиний внесок (пункт 3 частини першої статті 1 Закону № 2464).

Фізичні особи – підприємці, у тому числі ті, які обрали спрощену оподаткування, та члени фермерських господарств є для себе одночасно страхувальниками і застрахованими особами.

З огляду на зазначене, члени фермерських господарств, які є одночасно застрахованими особами, зокрема, найманими працівниками або фізичними особами – підприємцями, не є платниками єдиного внеску в розумінні пункту 5¹ частини першої статті 4 Закону № 2464, відповідно у таких осіб відсутній обов'язок щодо постановки на облік в контролюючому органі, як членів фермерських господарств.

У разі втрати членом фермерського господарства статусу застрахованої особи, такий член фермерського господарства зобов'язаний стати на облік в органах доходів і зборів, як платник єдиного внеску, та відповідно у нього виникатимуть обов'язки, визначені частиною другою статті 6 Закону № 2464.

Водночас, законом, який визначає правові, економічні та соціальні засади створення та діяльності фермерських господарств як прогресивної форми підприємницької діяльності громадян у галузі сільського господарства України, є Закон України від 19 червня 2003 року № 973 «Про фермерське господарство» (далі – Закон № 973).

Відповідно до частин 1 та 2 Закону № 973 трудові відносини у фермерському господарстві базуються, зокрема, на основі праці його членів.

Трудові відносини членів фермерського господарства регулюються Статутом.

Отже, якщо член фермерського господарства є одночасно застрахованою особою на іншому підприємстві, то за нього єдиний внесок сплачує роботодавець.

Якщо член фермерського господарства є одночасно фізичною особою – підприємцем, єдиний внесок сплачується ним самостійно, як фізичною особою – підприємцем.

Якщо член фермерського господарства не підлягає страхуванню на інших підставах, то він зобов'язаний стати на облік в контролюючому органі та сплачувати самостійно єдиний внесок від суми доходу (прибутку), отриманого ним від діяльності у цьому господарстві, що підлягають обкладенню податком на доходи фізичних осіб.

Дохід (прибуток), виплачений фермерським господарством члену такого господарства не є базою нарахування єдиного внеску для фермерського господарства.

Крім того, повідомляємо, що згідно з пунктом 52.2 статті 52 Кодексу індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.